

Võru Gümnaasiumi häälekandja

DICTUM

HIND 0.50 €

SEPTEMBER 2017 (2)

FACTUM

ÕELDUD-TEHTUD

AASTA TEGU 2016/2017. ÕPPEAASTAL

2016/2017. ÕPPEAASTAL VALITI MEIE KOOLI
AASTA TEOKS MUUSIKAL "KARDEMONI
LINNA RAHVAS JA RÕÖVLID".

Autor: Thorbjørn Egner

Lavastaja: Heino Pall

Muusikajuht: Silja Otsar

Kunstnik: Stefani Vissel

Osades: Andreas Pall, Egle Raud, Emma-Marie Pihlap, Eveliis Kallas, Evelin Tarro, Hanna-Reet Ruul, Helen Karita Räm, Kaari Kattai, Keity Johanson, Kevin Marks, Meeri Emili Mõts, Mirjam Leesalu, Mirjam Vodi, Raido Zopp, Raina Luht, Rene Mõttus, Risto Zopp, Sandra Erik, Tanel Kerge.

Kardemoni
LINNA RAHVAS JA RÕÖVLID

MIS TEHTUD?

VÕRU GÜMNAASIUMI UUSAASTABALL

Annabel Sulg, 12H

Võru Gümnaasiumi aulas toimus 20. jaanuaril uusaastaball, oodatud olid kõik õpilased, vilistlased ning õpetajad koos kaaslastega. Balli korraldas 11H klassi õpilane Annabel Sulg koos Võru Gümnaasiumi õpilasesinduse ja kooli juhtkonnaga. Ettevalmistused algasid varakult - hakati otsima sponsoreid, esinejaid ning välja mõtlema tegevusi. Pidulikke reklaamiti, kasutades erinevaid meedie: kooliraadiot, interneti võimalusi, ka vana head viisi - plakateid. Tagasihoidliku välimusega kooli aula aitasid muuta efektselt maagiliseks Piigade Peoagentuur ja Leeri Lillesalong.

Ballikülalised saabusid Võru-, Tartu-, Põlva- ja Harjumaalt. Võru Gümnaasiumi õpilasfirma Rändajad ja neljaliikmeline poistebänd Muster hoolitsesid muusikalise meelelahutuse eest. Peo perenaine Kadi Võro ja peremees Joosep Ivask võõrustasid külalisi, korraldasid seltskondlikke mänge, kandsid hoolt selle eest, et kõik end hästi tunneksid. Öhtu vältel oli võimalik teha

meeleolukaid pilte nii fotoboksis kui ka pildistamiseks kujundatud romantilises „roosiakas“, kus fotograafiks Anabel Joab. Igal külastaja sai valida oma lemmikpaari, populaarseim krooniti balli kuningannaks ja kuningaks. Sellel aastal võlusid publiku ära Berta Leibur ja Kristo-Davo Kons. Kuninganna sai tiitliväärse kingikoti Oriflame'i meigitoodete ja Despierto Illustudio kinkekaardiga, kuningas viis koju kasti Valio jäätist ning fotosessiooni Annika Varuski juures. Ballil osalejate vahel

loositi välja mitu kingikotti, iga mängu võitjad said erinevaid auhindu. Uusaastaballi suurim toetaja oli Võru Gümnaasium, piletitest saadud tulu läks koolifondi.

(„MIS TEHTUD“ JÄTKUB 3. LK)

PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS

ANNELY HINDRIKSON

Mirjam Leesalu, Mirjam Vodi, 12H

Mida kujutab endast õppejuhi töö ja mida see sisaldab?

Kõige rohkem sisaldab see suhtlemist, nii suulist kui kirjalikku; tohuid ja väga erinevat liiki info-koguseid igapäevasest kirjavahetusest, silmast silma suhtlemisest ametlike dokumentide, regulatsioonide ja õppekavadeni. Muidugi info, mis puudutab Stuudiumi keskkonda: hinded, hindamine, päevikute sissekanded, puudumised, Stuudiumi info analüüs. Suhtlemine, info kogumine, jagamine, töötlemine, vastavalt sellele ka otsuste tegemine, tegevussuundade sättimine, õppetöö korraldamine - see on suures osas selle töö karakteristik.

Kui tihti juhtub seda, et midagi läheb sassi või ununeb?

Vahel tunnen, eriti pingelistel perioodidel, et kui kõike saab liiga palju, siis hakkab “üle ääre ajama” ja väiksed eksimused tulevad sisse. Aga siis tuleb aeg pisut maha võtta, muuga tegeleda ja alustada uuesti, meelde tuletada, märkmik üle vaadata, mõned asjad läbi kirjutada. Käsitsi. Aju-käsi-süda koostöö on kõige viljakam. Arvutiekraanil on mul rida märkmelehti olulist meelde tuletamas. Ja muidugi lihtsad märkmepaberid, mida ma aeg-ajalt tähtsuse järjekorda sätin ja kui töö tehtud saab, siis saadan need lihtsalt prügikasti. Siis on kuidagi kindel tunne, et on tehtud ja lõpetatud.

Mis teie töö juures teile kõige rohkem meeldib?

Suhtlemine ehk. Suhtlemine väga erinevate inimestega: õpetajad, õpilased, koolijuhid, väljastpoolt kooli erinevad inimesed, mõeldes näiteks kasvõi valikursuste nädala korraldamisele. See võimaldab näha maailma erinevatest külgedest, on rikastav. Muidugi on suhtlemisel oma varjuküljed, sest energiat kulub väga palju, taastumiseks pole sageli piisavalt aega või võimalust.

Kas teie töö juures on ka midagi, mis üldse ei meeldi? Või on midagi tüütut?

Ma ei mõtle asjadest enamasti kui tüütutest kohustustest. Selle kohta ju on isegi ütlus: “Ära ütle endale, et ma pean seda tegema, vaid ütle endale, ma tahan seda teha.” Isegi kui tegevus on võib-olla ebameeldiv ja mingil hetkel väga rutiinne, tuleb sellest positiivne külg üles leida.

Te olete ka klassijuhataja. Kas teie klassi juures on midagi erilist silma paistnud või meelde jäänud? Keerulist?

Hästi palju inimesi koos suudavad tekitada oma laadse keemia. Mõned ained keemiliseltki ei sobi üldse teistega kokku, teised sobivad paremini, mõne puhul pillub kokkupuutest sädemeid, teisel juhul eraldub hapnik. Ka

inimestega on nii. Aga tuleb õppida üksteist tundma, üksteisega arvestama, omavahel koostööd tegema. See ongi

võib-olla ehk kõige keerulisem, et väga erinevad inimesed hakkaksid koos tööd tegema ja ühes hingama. Klassijuhatajana olen juhitanud kolme gümnaasiumiklassi ja üht põhikooliklassi. Mõni klass hakkab väga ruttu, pea poole aasta jooksul ühes hingama ja tekib mõnus sünergia, teist peab sõna otseses mõttes lükkama tegutsema, osalema, huvi tundma. Minu olukord praegu on selles

mõttes keeruline, et ma ei anna oma klassi õpilastele igapäevaselt ainetunde. Kui meie kokkupuuted oleksid sagedasemad, õpiksid nemad mind ja mina neid paremini tundma, suhted oleksid kindlasti teisemad. Praegu on kokkupuutepunkte vähem ja kindlasti segab kohati ka minu põhiamet. Ma arvan, et see ei lase väga lähedasi suhteid tekkida.

Aga muidu on selle klassi (11 H) energieetika päris hea. Nad on üsna avalad, üldiselt teotahelised, ettevõtlikud, vahel peab tagant torkima. Võib vist öelda, et nad on kohati energiavampiirid - võtavad palju, aga kindlasti annavad ka.

Kui tööd on nii palju, siis kuidas hoida tasakaalu töö ja pere vahel?

(Sügav hingetõmme.) Hmm... Vahepeal on see raske. See on valikute ja tähtsuse järjekorda seadmise küsimus. Ma olen kogu aeg, nii palju kui ma mäletan, päris palju tööd teinud, kodused on sellega harjunud. Ka õpetajana oli mu koormus väga suur erinevate ülesannete tõttu, mis nii mõnigi kord olid vabatahtlikult võetud, sest oli põnev.

Peaaegu lihtsalt ise endale vahel meelde tuletama, et nii, stopp! pane need asjad käest ära ja rohkem ei tee. Pühendungi perele, kodule, hobidele, et taastada energiat ja hoida tasakaalu. Muidu kaldub laevuke kreeni ja hakkab tervisele. Uut töökohta vastu võttes rääkis inimestelt kodustega läbi. Leppisime põhimõtetest kokku ja üldiselt (muigab) meie koostöö toimib. Keegi ei ole suuri etteheiteid teinud, et on jäänud tähelepanuta. Noh, loomulikult on perioode, kus ongi vähe aega. Kevadel eriti. Aga ma arvan, et me saame päris kenasti hakkama. Kohati õnnestub see praeguses ametis isegi paremini kui varem, kõik sõltub aja planeerimisest.

Teie tütar mängib väga hästi klaverit. Kas olete pidanud teda kuidagi selleks tagant tõukama või teeb ta seda ise?

Ta on selline huvitav tüdruk. Täiesti teistmoodi. Mul on olnud ja on õnn ja au koos temaga kasvatada. See protsess tekitab mingil hetkel aukartust. Ta ei ole kunagi lasteaias käinud ja on tänu kodusele vanaemale saanud omatahtsi toimetada, kujuneda, õppida, areneda ja see on talle väga kasuks tulnud. Muusika avastas ta juba väikelapsena, jalad ei ulatanud veel toolil istudes põrandale, aga toksis juba klaverit, kuulas helisid, improviseeris. Vanemad ikka suunavad, kui näevad eeldusi. Tema sai suuna varakult kätte ja minu roll on praegu olla tema kõrval. Olla olemas. Olen ise muusikakooli lõpetanud ja teatud vanuseni oskasin ka aidata ja suunata, aga tema tase on niivõrd kiiresti kasvanud, et juhendamise rolli olen täiel määral jätnud õpetajatele. Emana hoolitsen logistika eest, et ta jõuaks Elleri kooli mentorõppesse, konkurssidele, et esinemisriided oleksid korras.

Ta paneb ise oma eesmärgid paika. Oskab ka end alal hoida, endale mitte liiga teha ja realiseerida maksimaalselt esinemistel. Ta ei karda esineda, naudib lava ja naudib tulemust. Vahepeal mõtlen, et milline oleks tulemus siis, kui ta harjutaks rohkem.

Kas hirmu ei teki selle ees, et lapsest võibki saada tulevikus muusik?

Ma praegu ei mõtle sellele. Tal on küll väga head eeldused, ent tee valib ikkagi ise. Tal on

veel aega, ta on alles 12. Mina olen teekaaslane. Praegu naudime hetke.

Mis hobi teile kõige rohkem meeldib, millega olete tegeleenud?

Olen maailmale avatud, huvitun paljust. Kõik sõltub ajast ja ka aastaajast. Pikkadel pimedatel öhtudel loen palju, käin kontsertidel, teatris, laulan vokaalansamblis. Teen käsitööd, õmblen. Talvel meeldib suusatada, matkata. Kevade tules toimetan aias. Lisaks kõikvõimalikud käelised tegevused. Selline aktiivne eluhoiak.

Kas te olete ka mõnikord kahetsenud midagi, millest olete pidanud loobuma, teinud vale valiku?

Kahetsus ei anna midagi. Olen ikka püüdnud mõelda, et iga asi minu elus on millekski hea ja igast olukorrast on midagi õppida. Inimestest ka, sest elu saadab meie teele väga erinevaid inimesi ja nad ei ole alati heasoovlikud. Võib-olla mõned asjad on tõesti tegemata jäänud, aga ehk on veel aega, ma loodan.

Palun kirjeldage ühte oma tavalist tööpäeva.

Äratuskell heliseb 6.05, siis on põhjust veel umbes 10 minutit rahulikult ärgata. Ma ei ole hommi-

kuinimene ja väga naudin, kui mul on hommikuti aega. Hommikused rutiinid-toimetused. Kindlasti sõõn, söömata kunagi kodust välja ei lähe ja ei luba ka lastel välja minna. Kodust väljun umbes 7.20, viin tütre Põlvasse kooli ja seejärel sõidan Võrru. Sõidu jooksul häälestan end töö lainele. Jõuan umbes 8.05 ja siis algavad igapäevased tegevused: kirjade lugemine, neile vastamine, info korrastamine, päeva kava paikapanek, mis sel päeval ees ootab. Enamasti koguneme hommikuti enne üheksat, et päev läbi rääkida. Ja siis on igaüks omas nurgas ja oma tegemiste juures. Kindlasti lõuna, poole ühe paiku. Koosolekud, arutelud. Päeva lõpetan 16.30. Sõidan koju. Kodu erinevad toimetused. Kindlasti püüan ka füüsiliselt liikuda umbes tunnikese. Kui ei toimeta kodu, siis võtan ratta või lähen kõnnin ja teen päevast kokkuvõtte. Öhtuti, kui on häid filme, siis vaatan, kui jaksan, siis loen. Kui on tarvis, tegelen ka töösjadega. Umbes 23.00 üritan magama minna.

Kui te vaatate filme, siis millised filmid teile kõige rohkem meeldivad?

Keeruline küsimus. Ma võin öelda milliseid ma ei vaata. Ei armasta õudukaid, ameerika filme, kus sinu eest naerdakse, seebikaid. Hea meelega vaatan psühholoogilisi, inimesekeskseid filme, kirjandusteoste ekraniseeringuid, eluloo- ja dokumentaalfilme.

Mis teie meie kooli juures kõige rohkem meeldib? Miks just meie kool, kus töötada?

Eks see kool meie, juhtide nägu ole. Me ju alustasime päris algusest. 16 aastat õpetajana töötamist sundis mingil hetkel aega maha võtma ja analüüsima, kuidas edasi. Eks mingi rahulolematust oli juba tükk aega ja vajadus muutusteks. Aga mis see miski on? Kandideerisin oma hea kolleegi ärgitamisel. Valituks osutudes andsin jah-sõna, sest direktor tundus olevat n-ö minu inimene, kellega võiks olla hea koostööd teha. Ma ei ole pidanud pettuma.

Oli põnev alustada midagi täiesti uut. Veel enam, täiesti uut kooli. See oli väga suur, aga põnev väljakutse. Mitte igaühele ei anta sellist võimalust.

Kuidas sai alguse teie koostöö direktoriga?

Kandideerimisest ja valituks osutumisest. Pikka-aegse vestlustest. Põhimõtete ja väärtuste tundmaõppimisest. Kooli ei saa alustada ega üles ehitada siis, kui inimesed ühes ei hinga ja väärtusruumi ei jaga.

Mida sooviksite kooliperele öelda?

Ei ole olemas ainult ühte teed, mida mööda minna. Pole olemas isegi õiget teed. Aga on olemas Sinu tee, Sinu rada ja Sinu viis, kuidas sellel kulged.

JÄTKUB „MIS TEHTUD?“

AJALOOALASTE UURIMISTÖÖDE VÕISTLUS

Gert Rütli, 12R

Eesti Vabariigi sajandipikkusel ajalool on määrav tähendus kõigi eestimaalaste jaoks. Eesti Vabariik ei sündinud üleöö, vaid samm-sammult leidsid ajaloos aset erinevad sündmused, elasid erinevad inimesed ja teostusid plaanid. 18. ajalooalaste uurimistööde võistlus Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele oli pühendatud teemale „Eesti iseseisvumise eeldused“. Võistlust korraldab Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Selts ning seda toetavad Vabariigi Presidendi Kultuurihastu ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Sügisel uurimistöö teemat valides oli üheks eesmärgiks osaleda võistlusel. Töö tuli ära saata 31. märtsil, mis tähendas kooli graafikust umbes kuu võrra kiiremat tempot. 25. aprillil saime kutsed uurimistööde võistluse lõppkonverentsile, mis toimus 5. mail HTMis Tartus. Konverentsil tegid kokkuvõtte uurimistööde võistlusest žürii esindaja Eero Medijainen ja loovtöödest žürii esindaja Liis Reier. Esinesid I – III preemia saanud tööde autorid. Neile öeldi eelnevalt, et tuleb keskenduda

Gert Rütli, Enely Ernits ja Annabel Huik Haridus- ja Teadusministeeriumi saalis Tartus.

sellele, mis välja uuriti, mida põnevat teada saada, mitte meetodika tutvustamisele või töö struktuurile. Eero Medijainen ütles: „Võistluse parim ja kõige olulisem tulemus oli tõdemus, et Eestis on piisavalt erksaid õpilasi ja õpetajaid, mis on meie iseseisvuse parim eeldus“.

Meil läks sel võistlusel väga hästi. Esitades tööd sisu järgi kronoloogilisel põhimõttel, saavutas Enely töö „Võru enamlased ajavahemikus oktoober 1917 – veebruar 1918“ VI koha, Gerti töö „Võru vangla 1919. aasta I poolel!“ I koha ja Annabeli töö „Setomaa sootksad 1994-2016“ V koha. Meie juhendaja Kaja Kenk arvab, et tegime võrd-selt kõvasti tööd.

Gert: „Minu töö uurimusliku osa moodustas Võru vangla kinnipeetavate nimekirjade läbitöötamine, sain info vanglas olevate kinnipeetavate nime-dest, vanusest, saabumisaajast, sinna sattumise põhjustest, süüdimõistmisest, lahkimise kuupäe-vadest. Töö koostamisel oli kõige aeganõudvam arhiiviallikate läbilugemine ning selle materjali põhjal Exceli tabelite tegemine ja analüüsimine. Nimekirjad on kirjutatud käsitsi ja kohati väga

Ajalooalaste uurimistööde võistluse võitjad Kadriorus.

halvasti loetavalt. Lisaks vaatasin läbi vanglaüle-ma kirjavahetuse linna komandandiga jt. Kokku vaatasin läbi u 1000 lehte arhiiviallikaid. Töö oli raske, aga tasus ära – sain Rahvusarhiivi eripree-mia.“

Konverentsil tegi Vabariigi President Kersti Kal-julaid videotervituse, sest ei saanud kohal olla. Ta kutsus võitjad külla Vabariigi Presidendi Kant-seleisse 19. mail 2017. Meie kooli esindasid elmi-se aasta võitja Emilie Laur, selle aasta võitja Gert Rütli ja juhendaja Kaja Kenk.

Võistluse koordinaatorid Karolina Antons ja Evelin Tiiter kinnitasid, et 1. septembril 2017 an-takse avastart uuele, järjekorras juba 19. võistlu-sele, mille teemaks on „100 aastat Eesti riiki“.

Aare Rätsepp, Andri Tallo, Karmo Kurvits, Annelly Hindrikson, Ede Pähn, Krista Kölli-Raud, Helen Korol kaevikutes

Päeva lõpetuseks toimus Valga noortekeskuse juures põnev meeskondlik põgenemismäng „Exit the House“, mille käigus jõudsim e järeldusele, et meie meeskond on ühtne ning suudab keerulistes ja pingelistes olukordades väga hästi hakkama saada.

KOHTUMINE MARGUS KARUGA

Kristiine Kiitsak, 12H

Neljapäeval, 26. jaanuaril külastas meie kooli kirjanik ning reklaami- ja filmiprodutsent Margus Karu. Pidime teda ootama, sest kirjanik jäi natu-ke hiljaks. Margus Karu palus vabandust ja lisas selgituseks, et ta ei leidnud meie koolimaja üles. Mul käis peast läbi: „Mis mõttes? GPSi saab ju peale panna!“ Vestluse käigus selgus, et tal puu-duvad autojuhiloa, mis oli üllatav. Kohtumise jooksul rääkis kirjanik oma kirjust elust: perest, lapsepõlvest, kooliaastatest, sõpradest ja erine-vatest ametitest, mida ta on pidanud. Margus Karu mainis, et ta võib lõputult rääkida. Ta on sündinud Lasnamäel paljulapselise pere pesamu-nana. Väiksest peale on ta olnud iseseisev laps, kes unistas laevakapteniks saamisest. Kooliajal polnud tal eriti sõpru ja ta kannatas kiusamise all. Margus Karul oli mees 12. klassi 6. jaanuar, kuna sellel päeval kutsuti teda esimest korda keskkooli jooksul sünnipäevale – väljatõugatu staatus oli viimaks lõppenud. Peale kooli töötas ta filmirežis-sööri, kuni pakkis asjad ja sõitis mõneks ajaks Austraaliasse, kus hakkas töö kõrvalt romaani kirjutama.

Margus Karu sai üleöö tuntuks noorsooromaani-ga „Nullpunkt“ (2010). Teost saatis niisugune lugejamenu, mida ta ei olevat osanud oodatagi. Teine romaan „Täna on täna ja forever on fore-ver“ kriitikutele ei meeldinud. See oli tema jaoks väga raske aeg. Kirjanik rääkis nn teise teose needusest: kui esimene raamat saab bestselle-riks, siis teist kirjutades tiksuh peas mõte, et ei tohi viletsam välja tulla kui eelmine. Praegu tege-leb Margus Karu ürituste korraldamisega - neist ülipopulaarsed on vallaliste õhtud - ja kavatseb avaldada lasteraamatu, mis peaks Margus Karu „maailma viima“ (ise naeris selle peale muhedalt), ning luulekogu.

Margus Karu (11.09.1984–06.06.2017)

Kohtumine Margus Karuga oli meeldejääv ja põnev. Ta on väga tore ja sõbralik inimene, kelle jutt paelus mind. Aulas valitses mõnus ja vaba õhkkond. Meelde jäi üks mõte tema suust: „Aega ei ole lõputult.“ Kirjanik lisas selgituseks, et kuna-gi ei või teada, millal saabub lõpp, seetõttu tuleb oma unistustega kohe tegelema hakata. Margus Karu tundus olevat inimene, kes väärtustab oma elu.

LOOVUSKUU

Eve Unt, Maive Salakka, inglise keele õpetajad

Võru Gümnaasiumi humanitaarvaldkonna õpetaja-d otsustasid õppeaasta alguses, et jaanuar on see kuu, kui kõik, nii õpilased kui kooli töötajad, pühendavad mingi osa oma ajast loovatele tege-vustele ja varem loodu esitamisele.

Jaanuarikuu jooksul pöörasid kõik humanitaarai-nete õpetajad oma tundides tavapärasest roh-kem tähelepanu loovuse arendamisele – kirjutati kirjandeid, koostati ettekandeid, liiguti mööda maja, otsides ja lahendades ülesandeid, mis õpe-tajad olid laiali jaganud (ja seda kõike vene keelt kasutades ning tahvelarvutitesse vastuseid üles laadides!), koostati ja lavastati luuletuste põhjal videomontaaže, samuti küsitleti kõiki õpetajaid ning tehti nende kohta videomontaažid või pla-katid, valmistuti erinevate humanitaarainete maakondlikeks võistlusteks ning olümpiaadideks. Loovuskuu krooniks sai aga „Pegasuse kohvik“ 25. jaanuaril kooli aulas.

Aulasse oli üles seatud näitus, mille eksponaadid avasid huvilistele kaheksateistkümne meie õpetaja ja kooli töötaja varjatud anded ja loominguli-se poole. Näitusel oli välja pandud nii vitraaži, keraamikat, mitmesugust äärmise hoole ja täpsu-sega tehtud käsitööd, kangastel kootud pleed, joonistused, tõlketööd, portselanimaali, kollažteh-nikas tehtud töid. Kõige selle juurde oli lisatud tööde kirjeldused, mis olid köidetud ühisesse kataloogi.

Kohvik pakkus ka soovijatele esinemisvõimalust. Õpilased registreerisid eelnevalt, millise omaloominguga nad sooviksid kuulajate ette tulla, ja siis see algas... Esitati luuletusi, lühipalu, tantsunumber, muusikat, kostüümikunsti, videosketše, joonistusi. Vahepalaks esitasid kümnendate ja üheteistkümnendate klasside õpilased saksa-, vene-, hispaania-, soome- prantsuse- ja võrukeelse näidendi „Tare tareke“, mis oma lihtsuses oli väga südamlik ja armas ning sobitus suurepäraselt kõikide loovhingede tunnetega.

Foto: Stella Möttus

Ükski kohvik pole täiuslik ilma kohvi ja väikeste suupisteteta. Nii oli ka meie kohvikus ürituse jooksul osavõtjatel hea võimalus nautida õpetajate kokakunsti ning rüübata kohvi. Küpsetiste juures olid retseptid, nii et soovi korral said kodus ise järele teha.

Ürituse tagasiside näitas, et taolist üritust oodatakse järgmiselgi aastal, ja, mine tea, ehk kujuneb sellest Võru Gümnaasiumi üks traditsioonegi.

NOORTE „LUULEPRÖMM 2017“

Marcus Mürsepp, 12H

Luuleprömm (ingl k **poetry slam**) on luulevõistlus, kus autor ise esitab oma loomingut. Publik osaleb parima väljaselgitamisel, lõppvoorus otsustab tiitlisaja aplausi valjus. Esimese **poetry slam** i korraldas Marc Smith 1984. aastal Chicagos.

17. veebruaril toimusid Tartus „Intellektika 2017“ raames 1. Eesti meistrivõistlused luule võistlusemises ehk Luuleprömm. Kokku oli tulnud 26 noort erinevatest maakondadest. Esinejad jagati kolme vanusegruppi: kuni 11-aastased, 12-15-aastased ning 16-19-aastased. Viimases oli kõige rohkem osalejaid. Luuleprömmi korraldasid Tartu Linna- raamatukogu ja Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond.

Korraldajad olid kehtestanud mõned reeglid: tegemist pidi olema varem avaldamata tekstiga, aega oli kolm minutit ning abivahendite (kostüümi või muusika) kasutamine polnud lubatud. Esinejaid hindasid nii žürii kui ka publik. Pärast igat ettekannet andsid publikust moodustunud laudkonnad oma hinde kümnepallisüsteemis.

Võru Gümnaasiumi esindasin mina ning saavutasin 16-19-aastaste vanusegrupis teise koha, võitjaks tuli Karl-Cristoph Rebane Läänemaa Ühisgümnaasiumist. Iga vanusegrupi kolmele parimale olid ka auhinnad: diplom, riidest kott ning tuntud luuletaja kogumik. Võrumaale tuli ka üks esimene koht: 12-15-aastaste vanusegrupi parimaks osutus Rahel Ariel Kaur Võru Kreutzwaldi Koolist.

Meistrivõistlustel ettekantud teosed liigitusid valdavalt armastusluule alla. Antud fakt kõlab mõneti loogilisena, võttes arvesse, et kogu ürituse peale oli kõigest kolm meessoost esinejat: üks noorimas ning kaks vanemas grupis. Tegu oli väga meeldiva ja meeldejääva üritusega. Loode-tavasti saab sellest traditsioon ning näeme selle toimumist ka järgmisel aastal.

SPORDIPÄEV

Juhan Kompus, 12L

Neljapäeval, 11.mail kell 12:00 - 14:30 toimus Võru Gümnaasiumis spordipäev. Selle käigus orienteerusid nii õpilased kui ka õpetajad paarikaupa Võru linnas.

Neljapäeva pärastlõunal kogunesid võistlejad kooli hoovis, et teha kehalise kasvatuse õpetaja Ede Pähna juhendamisel soojendust, seejärel asuti orienteeruma. Kõigil paaridel tuli täita kaks ülesannet.

Kõigepealt said osalejad paari peale endale orienteerumiskaardi, millele oli märgitud esimene punkt, kuhu neil minna tuleb. Ülejäänud punktid võis läbida endale sobivas järjekorras. Orienteerujad said kaasa kiibi, millega käivitasid alustades oma aja ja lõpus fikseerisid selle. Nii on võimalik kõigi tulemused üle vaadata ja võistlejad järjekorda sättida.

Hommikuvõimlemine

Orienteerumiskaardil olid pildid erinevatest Võru linnas asuvatest objektidest. Mõni neist on täna-seks ajahambast kõvasti puretud, seetõttu pidid võistlejad olema kursis ka ajaloo-ga. Selle ülesande täitmine nõudis vähem aega kui esimene.

Spordipäev sujus ning enamik osalejaid sai kõige-ga hakkama. Oli ka neid, kes kumbagi ülesannet ära ei lõpetanud. Kindlasti aitas see üritus tõsta õpilaste kehalist aktiivsust.

RAHVUSVAHELISED ÕPILASFIRMADE LAADAD

Signe Kallion, 12H

SOOME ÕPILASFIRMADE LAAT toimus 2. märtsil Helsingis Kaari kaubanduskeskuses. Lisaks rahvusvahelise õpilasfirma laadale toimus seal ka Soome-sisene parimate õpilasfirmade valimine. Rahvas oli Soomes väga sõbralik ja soe, laadapäeval polnud eriti palju rahvast keskuses, sest Soomes on kombeks, et pärast tööd minnakse koju, mitte poodi.

Laadal toimusid erinevad võistlused, näiteks innovatsioonivõistlus, kus pidi oma toodet tutvustama žüriile ja vastama igat sorti küsimustele. Laada ajal käisid ringi erinevad inimesed, kes pidid hindama toodet, kuidas seda kliendile esitleti, milline oli stend ja kuidas firma töötajad omavahel suhtlesid. Laadalt saime palju uusi tutvusi ja positiivset tagasisidet oma tootele.

ROOTSI RAHVUSVAHELINE ÕPILASFIRMADE LAAT toimus 8.-9. mail Stockholmi messikeskuses, kus on toimunud ka Eurovisiooni lauluvõistlus. Laada käigus toimus Rootsi oma õpilasfirmade võistlus. Stockholmis oli see väga suurejooneline. Omavahel võistles rohkem kui 250 firmat.

Enne ja pärast laata oli pidulik tseremoonia, lõpetamisel pidas kõne prints Daniel. Saabudes tehti meile ekskursioon Stockholmis, kus nägime kuningalossi ja teisi kuulsaid hooneid ja parke. Mäng käis parima stendi, müüja ja aasta rahvusvahelise õpilasfirma tiitlile. Laada lõpus toimus

tseremoonia, kus aasta õpilasfirmaks kuulutati meie WoodVibe.

ÕPPEAINE PRAKILINE VENE KEEL. MIS SEE ON?

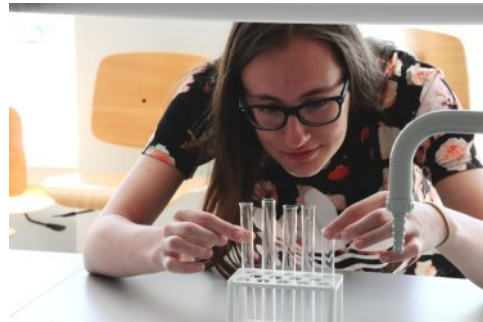
Oksana Aasa, vene keele õpetaja

Alates sellest õppeaastast lisandus 11. klassi humanitaarsuuna õpilastele lisaks tavalistele. keeletundidele üks suunakursus: vastavalt õpitavale B-keelele kas vene või saksa keel. Panime kolleegidega (vene keele õpetaja Veronika Popova ja saksa keele õpetajaga Anne Tolgaga) pead kokku ning hakkasime mõtlema, kuidas need tunnid nii läbi viia, et õpilased saaksid maksimaalselt kasu. Nii sündisid ained „praktiline vene keel“ ja „praktiline saksa keel“, kus otsustasime tähelepaku pöörata eelkõige suhtluskeelele ja igapäevaelule. Nüüd, kui kursus on seljataga ning õpilastelt tagasiside käes, võin ma tõdeda, et õpilastele meeldisid praktilised tegevused: paaris- ja rühmatööd, dialoogid, loovtööd, sh ka videote tegemine, käisime ka vene laulude festivalil, kus esinesime romansiga „Миленький ты мой“.

Kursus lõppes arvestusega. Kuna keelepraktikat võib mingil määral saada ka siin, Eestis, sündis idee sõita arvestuseks hoopis Ida-Virumaale. Õpilastele idee meeldis, seda enam, et paljud neist polnud Ida-Virumaal käinud, niisiis oligi plaan paigas. Kuid tegu oli arvestusega ja õpetajana soovin ma, et õpilane saaks igast väljasõidust maksimaalselt kasu, nii otsustasingi, et iga õpilane saab Ida-Virumaaga seotud teema ja teeb selle kohta umbes 200-sõnalise venekeelse ettekande. Pikaks teekonnaks Võrust Narva ke-hastusid noored giidideks ja tutvustasid oma objekte.

Teemad olid erinevad, mõne objektiga saime ka reaalselt tutvuda, näiteks Oru pargi, Sillamäe linna, Narva Aleksandri Suurkirikuga. Bussis rääkisid õpilased mikrofoni, see andis hea võimaluse harjutada uurimistööde kaitsmiseks. Teekond läks kiiresti ja loodetavasti ka põnevalt ning kõik said kogemuse võrra rikkamaks.

Sillamäel tutvusime Sillamäe Gümnaasiumiga ja nende elukorraldusega, saime isegi korraks piiluda, kuidas käisid ettevalmistused 12. klassi lõpu-kella aktuseks. Narvas külastasime Aleksandri kirikut ning nautisime ilmelist vaadet, mis avaneb kiriku tornist Narva linnale, käisime Tartu Ülikooli Narva Kolledžis ning uurisime giidi juhtimisel Narva Victoria bastione, seal saime selgeks sõna „kasematid“ tähenduse, tegime nahkhiirele pai ning sosistasime talle kõrva oma salasoovi (see läheb tingimata täide).

Sillamäe Gümnaasiumil külas. Foto Stella Möttus

Õpetajana jäin ma reisiga rahule. Usun, et iga õpilane sai sellest käigust kasu: laines silmaring ja täienes sõnavara, nad nägid, et Ida-Virumaa on põnev ja avastamist väärt kant, et inimesed ümberringi on heatahtlikud ning abivalmid. Järgmisel aastal on sama aine raames plaan minna Peterburi ning kasutada arvestuse sooritamiseks strateegiat, kus õpilastel on väga tähtis roll – olla ühe objekti ekspert, nt rääkida lisaku katedraali arhitektuurist, Narva väravast, Aleksandri pargist või Talvepaleest.

TÜ VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA ÕPITOAD

LOOVTANTS

Laura-Anett Kreevald, 12L

5. juunil käisid 11.klassi õpilased õppepäeval, mis toimus Viljandi Kultuurikolledžis, ning osalesid sealsetes erinevates õpitubades.

Loovtantsu õpitoas osalesid õpilased, kes olid varem kokku puutunud tantsuga ning soovisid lähemalt tundma õppida loovtantsu. Hakatuseks tegime ringkäigu muusikamajas, sealt suundusime edasi peamajja, kus toimus loovtantsu töötu-ba. Tund algas sellega, et kõik pidid pikali maas lamama ning nautima vaikust. Edasi pidime tege-ma igasuguseid erinevaid improvisatsiooniharju-tusi, näiteks kõndisime ruumis ringi, tajudes oma keha liikumist, ruumi mõõtmeid ja kiirust, kui kii-resti liigume. Liikumine pidi olema kas sirge, kaa-res või nurklik.

Loovtantsu kaudu pidime end ja oma tundeid väljendama. Selleks panime kõik silmad kinni ja tegutsesime loovalt tantsuliste liigutuste abil. Loovtantsu töötoa käigus õppisime tajuma keha, ruumi, aega ja jõudu.

LOOVMÄNG

Annabel Dontsov, 12H

Loovmängu õpitoa kirjeldus oli kõige salapära-sem: mänguolukorrad on alati uued, mitte kunagi pole kindel, kuidas ja mis juhtub. Tegelikult olid põhiharjutused ikkagi arvatavasti kogu aeg sa-masugused, detailid sõltusid mängijate loovatest otsustest.

Õpituba hõlmas erinevaid näiteringihõngulisi harjutusi ning kulmineerus tantsimisega, kus üks paarilistest, liikudes ruumis ringi suletud silmade-ga, demonstreeris enda parimaid „klubiliigutusi“, ning teine kaitses teda teravate nurkade ja teiste tantsulõvide eest . Eriti humoorikas oli vaadata, kuidas Anette paariline Martti tema eest aina põgenes.

Õpituba oli rahustav ja hea võimalus mõtted korraks igapäevamuredelt kõrvale juhtida.

KITARRIMÄNGU ALUSED

Laura Kahri, 12R

Käisime 05. juunil Viljandi Kultuuriakadeemias, kus toimusid erinevad töötoad. Valisin „Kitarrimängu alused“, mida juhendas kitarrist ja üks muusikakooli õpetajatest Andre, kes hakatu-seks rääkis meile lühidalt erinevatest kitarridest. Temal oli kaasas neli erinevat pilli: klassikaline ehk hispaania, western -tüüpi, 12-keelne dubleeri-tud keeltega ja elektrikitarr. Esimesed tänapäe-vase kujuga 6-keelsed kitarrid kujunesid välja 19. sajandi keskel Hispaanias, kus kitarrimuusika oli muutunud eriti populaarseks. Antonio de Torres (1817-1892) oli 19. sajandi kõige tähtsam hispaania kitarrimeister. Teda peetakse kaasaegse klassi-kalise kitarriloojaks.

Kitarre mängitakse paljudel erinevatel viisidel. Akustiline ehk western-kitarr on keelpill, millel on metallkeeled, tugev heli tekib keelte ja kõlakasti resoneerivast võnkumisest, selle pilli kere on seest õõnes ning tekitab tugevamat ja teravamat heli kui klassikaline kitarr.

12-keelne kitarr on palju säravama ja kõlavama tämbriga. Kui standardsel kitarril on enamasti kuus keelt, siis sellel pillil on 12 ehk kõiki keeli on topelt. Sellise pilli on kõla rikkalikum, häälestus

teistsugune ja näppudega üle pilli minnes on tunda juba mingit väikest akordi taga, kuhu peale võib midagi vaikselt laulda.

Tutvusime ka elektrikitarriga, seal kasutatakse üht või enamat helipead, mis suunavad nende magnetväljas võnkuvate keelte tekitatud nõrga indutseeritud elektrivoolu edasi võimendisse, kust see kõlarisse juhituna helina väljub. Esimesed teadaolevad helipead, leiutati 1930. aastatel. Elektrikitarr, mida meile tutvustati, on legendaarne Fender Stratocaster. See oli esimene kitarr, milles kasutati kolme ühemähiselist helipead. 1954. aastal, kui Fender kitarrid disainis, oli see väga moodne ja uus.

KUIDAS KUULATA DŽASSMUSIKAT?

Robi Zuts, 12R

5. juunil 2017 korraldati 11. klassidele väljasõit Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse, valisin õpitoa “Kuidas kuulata džassmuusikat?”. Muusikamajas võttis meid vastu muusikaosakonna juhataja Marko Mägi. Tund toimus keldrikoruse stuudio salvestusruumis.

Õpitoas räägiti sellest, et muusikasse peab süvenema, et sellest õigesti aru saada. Džassmuusika üks peamisi iseloomustavaid sõnu on „improviseerimine“ (teos valmib esinemise käigus). Džäss ongi üks suur improviseering, kus pillid mängivad kordamööda nii palju ja nii kaua oma improvisatsiooni, kui nad seda ise soovivad.

Jäin õpitoaga päris rahule, sain teada uue huvitava fakti, mida varem ei teadnud. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia külastus oli minu jaoks tore ja vajalik, kuna soovin sinna õppima minna.

INTERAKTIIVNE TÖÖTUBA “TÖÖOTSING”

Marianne Kobin, 12H

Kolmapäeval, 3. mail toimus klassijuhatajatunni ajal 11. H klassil interaktiivne töötuba, kus käis huvilistele tööotsingust, välismaal töötamisest ja enese “reklaamimisest” rääkimas Kristi Randla. Alustuseks näitas ta meile erinevaid CV koostamise võimalusi, lehekülgi ja stiile. Lisaks jagas ta mõningaid näpunäiteid CV koostamiseks:

- lisa pilt (viisakas, kuid kõnetav);
- ole silmapaistev, meeldejääv ja erinev;
- rõhuta tugevusi;
- ära valeta;
- mõtle ka CV kujundusele, kuid püsi süsteemne ja selge;
- pane kirja kõik koolitused, kursused ja ka saavutused.

Uudisena tuli näiteks see, et CV ei peagi olema tavaline, must-valge Times New Roman kirjas ja äärmiselt ametlik, vaid võib ka midagi pilkupüüdvat disainida.

Peale seda andis Kristi nõuandeid motivatsioonikirja koostamise tarbeks. Kolm peamist küsimust, mis aitavad head motivatsioonikirja kirjutada, on järgmised: kes ma olen, milliste sõnaga kirjeldaksin ennast ja kuidas kirjeldaksid teised mind. Sealjuures tuleb muidugi rõhuda vaid positiivsetele omadustele.

Tööintervjuul tuleks aga meeles pidada järgnevat:

- näita entusiasmi;
- ei tohi alahinnata esmamulje ja välimuse tähtsust;
- ole mõistuse piires jutukas ja julge;
- ära unusta elementaarset viisakust;
- vii ennast eelnevalt nii tööandja kui ka ametiga kurssi.

Viimane punkt on eriti oluline välismaale tööle minnes ja taustauuring lausa kohustuslik! Veel soovitas Kristi proovida erinevaid tööampse, sest nii saab huvitavatest valdkondadest mitmekülseid kogemusi. Sealjuures on tööampsud hea võimalus neile, kellel puudub võimalus töötada pikemat aega. Hea lehekülg täiendava info saamiseks on goworkabit.com.

ENNE PARIISI MINEKUT VÕIKS KÜLASTADA SETOMAAD

Linda-Loora Pruuli, Laura Vuks, 11H

5. juunil käis 10. humanitaarklass väljasõidul Setomaal Obinitsas. Enne reisi oli eelarvamusi nii mitmeidki, peamiselt seetõttu, et reisi sihtkohaks oli valitud just selline paik. Ent juba ette võib öelda, et need olid tarbetud ja said purustatud, sest reis oli põnev.

Alustasime päeva Obinitsa muuseumis, kus meile tutvustati üldisemalt seto ajalugu ja kultuuri. Seejärel jagunesime kaheks grupiks. Üks osa meist seadis sammud Seto Ateljee-Galeriisse Ha’las Kunn, kus Kauksi Ülle ja tema kaasa Riit-saare Evar kõnelesid oma tegemistest, loomeettevõtlusest ja kuidas seejuures ära elada: Ülle kirjaniku- ja ajakirjanikutööst, näidenditest-lavastustest, Evar käsitööst (trükipakkudega trükkimisest, käsitsi tapeedi trükkimisest, hõbeehete valmistamisest, seto leelokoorides osalemisest ja veel paljustki muust). Saime ka ise käed värviseks teha ja pakutrükki kasutades trükkisime erinevaid mustreid ja pilte kangale. Igaüks kujundas oma ainulaadse eseme, pearäti või koti. Teine grupp liikus aga Taarka Tarõsse toiduõpitupa, kus perenaine Hörna Rieka juhendas Seto toitumise valmistamist. Hiljem vahetasid grupid omavahel kohad. Meeskonnatöö tulemusel valmisid ahjus üleküpsetatud kartulipuder kastmega, suullim ja kringel. Perenaine pakkus juurde ka ahjusooja leiba. Katsime laua ja maitseime tehtut. Võisime rahule jääda ja kiitsime kokka.

Pärast lõunat külastasime Obinitsa kirikut, kus meile tutvustati õigeusu kiriku kombeid ja tavasid. Seejärel astusime sisse Piusa Savikotta, kus perekond Krigulid keraamikaga toimetavad. Päeva lõpetasime Rikka Ivvani talus, mis on 140-aastane tüüpiline seto talu. Meile tutvustati traditsioonilist seto taluarhitektuuri ja talu taastamise lugu. Külastasime ka kohalikku tsässonat, õigeusu kabelit. „Juhuslikult“ jalutas meile vastu Merca, kes meile kohalikku pärimust tutvustas, ja kirsiks tordil oli meiega teed jooma kutsutud Setomaa sootska Leima Arne, kes oma tegemistest põnevalt kõneles.

11H klassi väljasõit Setomaale

Kokkuvõttes võib öelda, et teame palju rohkem seto kultuurist ja kommetest, köögist ja käsitööst, saime tundma põnevaid inimesi ja kogesime nende (külalis)lahkust. Täname Elise ja Roberti emasid päeva korraldamise ja lahke võõrustamise eest!

UURIMISTÖÖD

„17-aastase vähese aktiivsusega õpilase toitumise analüüs ja teaduslikel alustel koostatud toitumiskava järgimine“ Liis Laul (Marika Karden-Raud)

„17-aastase keskmiselt kõrgema kehalise aktiivsusega õpilase toitumise jälgimine ja teaduslikel alustel toitumiskava koostamine“ Gendra Piirisild (Marika Karden-Raud)

„Aive kruuda karjäärilugu“ Karolin Vanatalo (Eve Unt)

„Elu Võru vanglas 1919. aasta I poolel“ Gert Rütтли (Kaja Kenk)

„Kahe noorsooromaani analüüs: Sass Henno „Mina olin siin“ ja Tiija Lehtinen „Tiivad varvaste vahel““ Karmen Maat (Vesta Pille)

„Lindude talvine toitmine ning lisatoidupalade eelistamise selgitamine“ Helis Kann (Marika Karden-Raud)

„Meeleoluhäired noortel“ Hanna Jõemets (Marika Karden-Raud)

„Mikroinverteriga päikeseelektrijaama ehitus ja monitooring“ Anna-Liis Mägi (Reet Järvpõld)

„Setomaa sootskad 1994-2016“ Annabel Huik (Kaja Kenk)

„Sherlock Holmes ja apteeker Melchior“ Mirjam Leesalu (Vesta Pille)

„Sülearvutite, tahvelarvutite ja nutitelefonide kasutamine õppetöös Võru Gümnaasiumis“ Rasmus Janson (Paula Solvak)

„Tumeaine ja tumeenergia teadusajakirjades“ Alissa Eksin (Reet Järvpõld)

„Vastseliina enne ja nüüd läbi viie ajaloolise hoone“ Kristel-Kai Kons (Kaja Kenk)

„Võru enamlased ajavahemikus oktoober 1917-veebruar 1918“ Enely Ernits (Kaja Kenk)

PRAKTILISED TÖÖD

„Abstraktne kunst“ Teet Muiste (Merit Süving)

„Aiakiik“ Juhan Kompus (Reet Järvpõld)

„Elektroonilise muusika loomine“ Robi Zuts (Tiit Kölli, Silja Otsar)

„Graffiti „Nägemist““ Stella Mõttus (Merit Süving)

„Jutustus „Veealused karjed““ Kristel Visnapuu (Merle Sulg)

„Kaari Kattai kontsert“ Kaari Kattai (Silja Otsar)

„Kivide tasakaalustamise kunst“ Sandra Erik (Paula Solvak)

„Klassidevaheline taljalgpallivõistlus“ Joonatan Huma (Argo Käpa)

„Lühifilm „Pool sekundit““ Eliisa Raag (Merle Sulg)

„Luulekogu „Kuldne lind““ Emma-Marie Pihlap (Vesta Pille)

„Naistepäevakontserdi korraldamine“ Raido Zopp (Silja Otsar)

„Soolo- ja duotantsude loomisest esitamiseni“ Hanna Lisette Helekivi (Oksana Aasa)

„Spordivõistlus Punamütsikese lasteaia koolieelikele“ Kirke Laanemaa, Laura Kahri, Alandra Minka (Ede Pähn)

„Tegelaskujude portreeteerimine“ Gerli Konstabel (Merit Süving)

„Tõukeratta ja BMX'i võistlus (Vastseliina Jam)“ Artur Eliste (Argo Käpa)

„Võru Gümnaasiumi ilmajaam“ Risto Zopp (Aare Rätsepp)

„Võru Gümnaasiumi võrkpalliturniir“ Tristan Krillo, Martti Klemets (Argo Käpa)

ÕPILASFIRMAD (Karmo Kurvits, Andri Tallo)

Beatbullet (disainikõrvaklapid) Anette Pilt, Marleen Kääpakaust, Martti Saarme, Tanel Schönborg

Braintrain (lauamäng) Reili Jäädmaa, Kristi Teder, Mirjam Vodi

Chox (telefoni laadimistasku) Marie Mustmaa, Meeri Emili Mõts, Kadi Kuus, Gabriela Mürsepp, Mariete Kuur

Classywood (puidust raamiga päikseprillid) Reio Lõiv, Eger Pärna, Tarmo Raup, Hardi Liimets

Kaskel (puidust kell, Virkeli Viiberg Kristi Maask

Lightcube (dekoratiivne valgusti) Hardo Aste, Joosep Aia, Mihkel Rauba, Teodor Manivald Toomik

Pitsweet (magus pitsa) Angela Nemvalts, Marcus Mürsepp, Keiu Puusepp, Kristiine Kiitsak, Hanna Loore Marjeta Salumäe

Rändajad (bänd) Helen Karita Räim, Egle Raud, Raina Luht, Hanna Pruul

Šoxmix (mitmemaitseline šokolaad) Agneta Vilberg, Helys Anette Piiritalo, Moonika Pindis, Siiri Eosaar

Triit (koerte maiustused) Anette Aim, Laura Ruuder, Berta Leibur

Tšai (tujutee) Mailete Keero, Laura Lotta Laanemets, Elisabet Kirch, Mariken Piir

Vookie (veganküpsised) Annabell Dontsov, Daana-Loreen Kägra, Melani Mägi

Wander (reisitahvel) Annabel Sulg, Kristin Munski, Marianne Kobin

Wimeck (puidust seinakell) Kristo-Davo Kons, Hain Zuppur, Tanel Tamm

Woodvibe (puidust korpusega kõrvaklapid) Laura-Anett Kreevald, Signe Kallion

Õpilasfirma Lightcube

VALIKAINETE NÄDAL

ESMAABI

Angela Nemvalts, 12H

Esmaabi (**first aid**) on vigastatule või haigele õnnetus kohal osutatav vältimatu abi, millega püütakse takistada patsiendi seisundi halvenemist seni, kuni saabub lisaabi.

Valikaine põhines teorial, mida õppisime veebilehelt, ja praktilal, kus neid teadmisi rakendasime. Nimetatud veebileht (**tthkkesmaabi.weebly.com**) on mõeldud Tartu Tervishoiu Kõrgkooli esimese kursuse üliõpilastele, kes õpivad õeks, ämmaemandaks, bioanalüütikuks või tervisekaitse eriala. Õpetajateks olid Tatjana Jušinski ja Karin Kaigas.

Esimesel päeval rääkisime läbi esimese osa veebilehel asuvast teooriast. Järgnesid kaks vaba päeva, kui me õppisime iseseisvalt kodus e-õppe alusel. Omandatud teadmised saime proovile panna neljapäeval, 1. juunil Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis. Seal toimusid loengud ja praktikumid, lisaks saime kooli tutvustava ekskursiooni. Harjutasime sidumist, inimese stabiilsesse külili asendisse panekut ja elustamist. Elustamise praktikumist arenes välja omamoodi võistlus: igaühel tuli neli minutit nukku elustada, et saaksime aimu, kui raske see tegelikult on, eriti arvestades, et elustamine võib kesta mitu tundi. Tüdrukud tegid omavahel vahetustega koostööd, samal ajal kui poisid näitasid vastupidavust, elustades ühtejutti aja lõpuni. Viimasel päeval näideldi läbi erinevad õnnetused: keegi mängis kannatanut ja teine pidi paarilisega talle esmaabi andma. Kursuse lõpetas arvestus.

Tartu Tervishoiu Kõrgkooli valikaine raames läbitud esmaabi aktsepteeritakse autokoolides juhilubade vormistamiseks vajaliku esmaabi koolitusena. See oli hea võimalus ühendada meeldiv kasulikuga. Kursuse ajal läbisime järgmised teemad: elustamise põhitõed, õnnetusest teavitamine, surm, verejooksud, haavad, šokk, hingamishäired, traumad, mürgistused ja palju muud. Igati kasulikult sisutatud nädal.

PSÜHHOLOOGIA

Mariete Kuur, 12L

27. veebruarist – 3. märtsini toimus Võru Gümnaasiumis valikkursuste nädal. Valikus oli ka psühholoogia, mille vastu oli nii suur huvi, et pidi lausa kaks gruppi moodustama: üht juhendas Kadri Raag, teist Kadi Lang. Kursus toimus enamasti loengu vormis, lisaks sellele arutelud grupis ning katsed. Esimene tund oli n-ö sissejuhatus kursusesse. Õpetaja tutvustas ennast ning seda, kuidas töö toimuma hakkab ja mille põhjal kujuneb hinne.

Psühholoogia valikaine

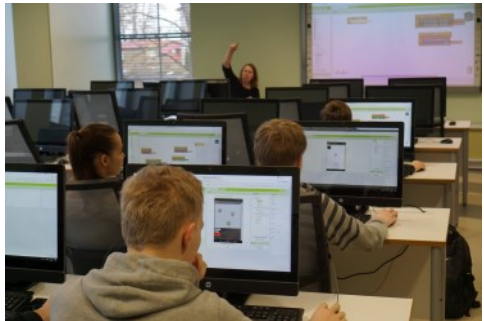
Kursuse jooksul räägiti meile erinevatest teemadest, mis olid jaotatud ära viie päeva vahel. Kui üks teema läbi sai, tehti tunnikontroll

programmis Kahoot, et teadmised kinnistuks. Iga teema sisaldas ka erinevaid katseid. Proovisime paljusid nippe omal nahal või siis näidati meile erinevaid videoid. Mõni päev anti ka kodutöid, kuid kõiki neid oli tore teha ning need ei valmistanud raskusi. Õpetajad olid nii sõbralikud: kui tekkis mõni psühholoogiaalne küsimus, olid nad alati nõus kõigile vastama. Meie tagasisidest selgus, et lemmikteemaks ostus „Vaimne tervis: psüühikahäired“. Psühholoogia oli tore ning hariv valikkursus.

APP INVETOR KUI RAKENDUSTE LOOMISE SAIT

Hardi Liimets, 12R

Valikainete nädalal sai koolis valida mitme valikaine vahel. Üks neist toimus ka arvutiklassis, kus tehti App Inventoriga õpetaja poolt ettevalmistatud harjutusi ja mängu. Arvestuseks pidi ise tegema mängu.

Rakenduste loomine

Esimene päev oli enamasti App Inventoriga tutvumine erinevate ülesannete kaudu. Üks ülesandest oli kalkulaatori tegemine, mis tundus alguses keeruline, kuid osutus üsna lihtsaks. Samuti õpiti kasutama erinevaid telefonilisandeid joonistamiseks, ajavõtmiseks ja helide kuulamiseks.

Teisel päeval alustati lihtsamate mängude tegemisega, nagu mutipüüdmine, „Space invaders“ ja lumehelveste püüdmise mäng. Edasi tulid juba keerulisemad ja pingsamat mõttetööd vajavad mängud, kus said rohkem mängida ja liikuda, üks neist oli klassikaline ping-pong. Järgmised ülesanded olid lihtsamad rakendused, mis õpetasid, kuidas oma elu mängudes kergemaks teha.

Viimasel kolmel päeval valmistati raskemaid ja keerukamaid mängu ja rakendusi. Neist ühe juhendis oli öeldud, et loogu me „äpp“, kus on näha pildid linna vaatamisväärtusest Google Maps 'is. Viimane ülesanne oli GPSi abiga leida oma auto. Kui vajutad nuppu, annab rakendus omanikule tema auto koordinaadid. Viimane töö oli teha oma rakendus, mida teistele tutvustada ja näidata. Nõndaviisi möödus see tore nädal arvuti ja telefonirakenduste seltsis.

INIMENE JA RELIGIOON

Virkeli Viiberg, 12R

Mina valisin õpetaja Merit Süvingu juhendatud valikaine „Inimene ja religioon“. Tundide pikkus oli päeviti erinev. Kursuse jooksul käsitlesime teemasid seoses religiooni ja usundiga. Tutvusime erinevate religioonide kommetega, lugesime pühakirjasid ja lahkasime erinevaid usundiga seotud mõisteid. Nädala alguses, esmaspäeval, anti meile enda isiklik paber, mida keegi teine lugeda ei tohi. Paberile võis kirjutada kõike, mis pähe tuli, kuid mida kõva häälega välja öelda ei taha.

Neljapäeval tuli meile külla Kuperjanovi jalaväepataljoni kaplan, nooremleitnant Anna Liisa Vaher ja rääkis täpsemalt Piiblist ning selle sisust. Õpetaja M. Süving tutvustas lisaks veel

Valikaine inimene ja religioon

erinevaid jumalakäsitlusi. Nädala vältel tegime kaks ekskursiooni: kolmapäeva hommikul Võru linna lähedal asuvas Tammetsõõri hiies. Nagu nimigi ütleb, on see pühapaik - 20-meetrise läbimõõduga tammede ring, mille keskel asuvad ohvrikivid. Avaldasime austust oma esivanematele ning iidsete tavade kohaselt jätsime maha vaskmündi, hammustatud toidutüki, ühe kasvava tamme ümber sidusime punutud paela. Reedel käisime Võru surnuaial ning rääkisime matmiskommetest, surmast ja surmajärgsest elust erinevate religioonide järgi.

Usundid, millest me viie päeva jooksul põhjalikumalt vestlesime, olid hinduism, budism, judaism, kristlus, islam ja natuke saime aimu ka taoismist, sintoismist, sikhismist ja bahaist. Tutvusime maailma usulise kaardiga, mis andis ülevaate praegu maailmas valitsevatest usunditest. Õpetaja rääkis meie maailmapildist, maailmavaatest, jumalasse uskumisest, inimese elu eesmärgist, kurjusest ja kannatusest ning paljust muustki. Kursusel valitses salliv õhkkond: igal õpilasel oli õigus oma arvamusele. See õpetas lugupidavalt suhtuma erinevatesse maailmavaadetes ja aitas näha religiooni rolli ja olemust ühiskonna ja inimese elus.

KAS AJU JUHIB MEID VÕI MEIE AJU?

Hain Zuppur, 12L

Valikaine “Kas aju juhhib meid või meie aju?” hõlmas nii bioloogiat kui ka psühholoogiat. Kursuse eesmärgiks oli teada saada, kuidas juhhib aju inimese tegevust (nt sõltuvuskäitumine, igapäevaotsuste langetamine), ning mõista, kuidas kuivõrd ulatuslikult omab inimene kontrolli oma ajutegevuse üle. Kursus kestis viis päeva, millest neli möödus koolis ja ühel päeval oli iseseisev töö. Nende päevade jooksul sai arutada paljudel erinevatel teemadel, isegi lahata sea aju, et teada saada, milline on aju.

Sea aju lahkamine

Esimesel päeval räägiti meile erinevatest aju osadest ja mis rolli nad mängivad. Teisel päeval lahkasime sea aju. Kolmandal päeval rääkisime erinevatest sõltumiskäitumistest ja tegime gruppides lühikese videoklipi, mis rääkis mingist sõltuvusest. Neljas päev oli gruppides iseseisev töö, tuli teha esitlus mingist probleemist ja pakkuda sellele lahendus. Viimasel päeval esinesime rühmakaaslastele. Valikaine oli väga huvitav, saime teada, kuidas mõjutavad erinevad tegevused/sõltuvusained aju tööd, nagu narkootikumid, alkohol, aga ka tervislik toit ja treenimine. Veel saime teada, kuidas meid alateadlikult mõjutatakse midagi tegema, näiteks mõnd toodet ostma.

MEEDIA. INFO ANALÜÜS JA HINDAMINE

Joonas Halapuu, 11R

Kursuse käigus analüüsiti ning koostati uudiseid; hinnati uudiste väärtust, tasakaalukust ja objektiivsust; räägiti, kuidas meediamaailma mõjutavad mitmed tegurid, näiteks ajakirjanike enda vaated ja/või poliitika. Selgus, et meedia on nii majandusharu kui ka 4. võim riigis. Kursus aitas mõista meedia pea- ja alternatiivvoolusid. Räägiti ka, kuidas inimesed saavad avaliku elu tegelasteks ning mis mõju see võib avaldada neile ja nende lähedastele; sellega seoses jagati näpunäiteid, kuidas end ja teisi meedia eest kaitsta. Arutleti sellegi üle, et kiirel ajastul muutub meedia aina pealiskaudsemaks, põgusamaks, vähem kontrollitumaks ja emotsionaalsemaks. Pärast mitme uudise analüüsimist ja hindamist kirjutasid kursuselased oma uudise.

Kaasuse läbimäng - hetk pressikonverentsilt

Kursus sobib neile, kes meediat kasutavad ning tunnevad huvi, kuidas mõista infomaailma. Kursusel läks vaja keskendumisvõimet ja kannatust, et ükski uudis ei jääks hinnanguta. Kindlasti tuli kasuks loovus ja lai silmaring. Kursusel omandasime kriitilist mõtlemist, tekstide analüüsimis- ja sünteesimisvõimet ning parandasime arutlemisoskust. Samuti saime selgust selles, kuidas meedia tänapäeval toimib.

RAHANDUSLIK KIRJAOSKUS 2

Daana-Loreen Kägra, 12H

Rahandusliku kirjaoskuse kursuse teine osa oli põnev ja pakkus uusi võimalusi rahandusalaste teadmiste kasvatamiseks.

Nädal algas koolis, nii et pidime taas koolirütmiga harjuma, kuna eelmisel nädalal oli järjekordne vaheaeg. Esimene päev oli vaikne. Tuletasime meelde eelmisel kursusel õpitut, rääkisime läbi nädala plaani ja alustasime uue raamatu lugemisega, seekord siis Robert T. Kiyosaki “Kes võttis minu raha?”.

Teisipäeval võtsime ette Tartu-retke, kus meil oli võimalus kohtuda “kinnisvarakuninga” Ergo Möttusega. Ta rääkis oma kogemustest ning sellest, kuidas läks tema esimene tehing, millesse ta tegelikult ei pidanudki oma raha panustama. Lugudele lisaks julgustas ta meid ja andis näpunäiteid, mida rahaga ümber käies silmas pidada. Peale seda seadsime sammud LHV-panka, kus meile räägiti natuke pangast endast ning õpetati aktsiate ostmist ja müümist. Et asi oleks selgem, enne kui päris rahaga mängida, näidati võimalust, kuidas saada asi selgeks mänguraha ja -kontoga, mille saab teha LHV kodulehel. Päris konto tegemiseks peab inimene olema täisealine ning sellel põhjusel ei saa paljud noored endale kontot teha.

Kolmapäeval asusime mängukontot tegema. Õppisime sedagi, kust otsida häid tehinguid ja mis on hea investeringu alus. Päeva tegi veel lõbusamaks **cashflow**—mäng, millele pühendasime teise poole päevast. Kodutööks jäi kõigile aktsiate ostmine. Neljapäeval rääkisid

Cashflow-mäng

mõned oma muljetest aktsiate ostmisel ja kuidas neil oli läinud. Osale üheteistkümnendikest, neile, kes praktilise tööna olid loonud õpilasfirma, oli see hea võimalus jagada oma kogemusi ning rääkida firma tootest. Kogemusi jagasid ka kaheteistkümnendikud. Lõpetuseks vaatasime filmi Ameerika majandusest.

Reedel võeti kokku õpitu-kogetu ja nädala muljed. Kõik, kes olid investeerinud Andrus Reederi firmasse, said teenitud tulu kätte. Kõigele lisaks rääkis kursuse läbiviija A. Reeder uutest investeerimisvõimalustest. Võib öelda, et see nädal oli õpetlik ja andis palju näpunäiteid ning ideid, kuidas tulevases iseseisvas elus oma rahaasju korraldada.

LOOVA ELU PRAKTIKUM

Laura Lotta Laanemets, 12H

Loova elu praktikum valikainenädal oli põnev periood: viis päeva erinevaid tegevusi. Õppetöö toimus nii koolis kui ka Veriora vallas Kullamäe külas Varsasaarõ talus.

Esmaspäeval rääkisime minapildist ja lapsepõlve mõjust selle kujunemisele. Arutlesime ka teemal „Kes ma olen?“. Harjutusena tegime silmside hoidmist võõra inimesega. Teispäeval sõitsime Veriorale, kus elab kursust läbi viiv õpetaja Maris Kilk. Hommikut alustasime jooga ja meditatsiooniga. Joogas praktiseerisime päikesetervitust koos kindla hingamisrütmiga ja **thalasana**'t (puu asendit). Meditatsioonina tegime energiakeha puhastamist mõtetega ning raskuse asendamist kergusega. Vestlesime mitmetel teemadel, nagu tänutunne, imed, suhted ja suhtlusprobleemid, kaastunne ja vastutuse võtmine. Harjutusena proovisime avaldada tänutunnet ja seda vastu võtta silmside kaudu. Lõunaks valmis ühistööna õue paigaldatud "õppeköögis" aedviljariis, mehhiko oad lihaga ja lihata ning **pico de gallo** salat; magustoiduks praetud banaanid, krõpsud hibiskuseõied ja röstitud kakaooad.

Loova elu praktikum

Kolmapäeval olime koolis, mediteerisime, tegime joogat ja arutlesime erinevate teemade üle. Meditatsioonina harjutasime "kohale tulekut", mõtete puhastamist, kehaosade lõdvestamist mõtte abil - pidades mõttes kõnelust vanematega, tänamist ja andestamist. Rääkisime unistustest ja takistuste ületamisest.

Neljapäevane õppetöö toimus taas Verioral. Arutlesime konfliktide teemal, töime elulisi näiteid ja proovisime neid lahendada. Lõunaks tegime ühiselt toortatrast pajarooga ahjus küpsetatud peedi ja teiste aedviljadega, paneeritud võililleõisi, naadisalatit tomati ja sibulaga ja jõime rabarberi-ingverimorssi. Peale lõunat

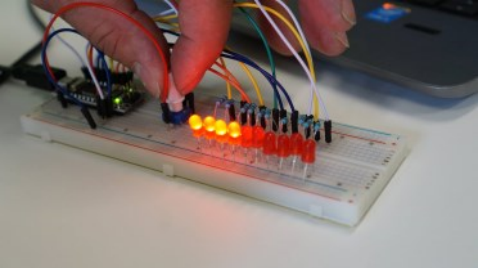
kuulasime OÜ Tootsi Peenar asutaja Marko Tootsi loengut mahepõllundusest ja teraviljadest.

Reedet alustasime samuti jooga ja meditatsiooniga. Harjutusteks olid teisele inimesele heaolutunde saatmine analoogselt e-kirjaga ja loovtants enda vabastamiseks. Rääkisime usaldusest inimeste vahel, kehast kui tervikust, surmast ja eluringist. Kursuse lõpetasime lõputseremooniaga, milleks oli silmside ring, kus kujustasime üksteise silmades teiste unistusi ja õnne. Oli huvitav nädal, saime kasulikke nippe ja uusi teadmisi.

ROBOOTIKA

Kristi Maask, 12R

Valikainete nädalal oli võimalik Arvi Pihuse, Aare Rätseppa ja Krista Kõlli-Raua käe all õppida robotikat. Kursus kestis nädal aega iga päev 8.30 - 14.30. Valikkursuse käigus tutvusime takistite värvikoodi lugemisega, valgusdiodi juhtimisega, roboti töökorda seadmisega ja häälestamisega. Vajalikud seadmed ja juhtmed saime Sunfounderi komplektist. Kursus oli tihedalt seotud füüsikaga ning mingil määral ka matemaatika ja keeltega.

Robotika

Esimesel päeval tegid juhendajad sissejuhatuse robotikasse ning rääkisid ohutusõuetest. Näiteks ei tohi mingil põhjusel ühendusi ja juhtmeid muuta siis, kui seade on pinge all. Tutvusime Raspberry Pi'ga ja tegelesime seadme alghäälestamisega. Selleks ühendasime arvuti ekraaniga ning sisestasime teatud koodid, et järgmistes tundides kergem oleks. Kui alghäälestus oli valmis, siis viidi meid kurssi valgusdiodide tööpõhimõtetega ja tüüpidega, millele järgnes valgusdiodide juhtimine Raspberry Pi abil. Valgusdiodide juhtimisega tegelesime nädala jooksul mitu korda.

Järgnevatel päevadel tutvusime kondensaatori, transistori ning optoisolaatori tööpõhimõtetega. Pärast põgusat tutvumist elektroonikaseadmega saime praktikas kasutada eelnimetatud seadmeid, et aru saada, mis on nende tähtsus. Iga õpilane saiskeemi, mille abil paigutada seadmed maketeerimislauale ning ühendada valgusdiodidega. Kondensaatori tööpõhimõte maketeerimslaul oli säilitada elektrilaengut, transistor võimendas seda ning optoisolaator pidi juht- ja täiturosa galvaaniliselt eraldama - optoisolaator hoidis ära kõrge pingega skeemiosa ja madal pingega skeemiosa kokkusattumise.

Reedel saime võimaluse robotid töökorda seada ja neid häälestada. Roboti töökorda seadmine polnud keeruline, küll aga roboti häälestamine, sest programm ei tahtnud algul roboti peal korrapäraselt töötada ja siis pidi mitu korda juhtme kinnitusi ja ühendusi kontrollima, et leida võimalik viga. Päeva lõpuks töötasid robotid nii, nagu oli programmis kirjas. See kursus avardas silmaringi ning andis eluks vajalikke teadmisi, näiteks oskan ma nüüd ise LED-valgusteid vilkuma panna.

TERVISLIK TOITUMINE

Alandra Minka, 12L

27. veebruarist - 3. märtsini toimus Võru Gümnaasiumis valikainete nädal. Üks võimalus oli osaleda õpetaja lina Kalbri kursusel „Tervislik toitumine“. Õppetöö toimus Võrumaa Kutsehariduskeskuses, osales 20 õpilast.

Esimesel päeval tutvustati meile põhjusi, miks on tähtis ja vajalik tervislikult toituda, saime põhjaliku ülevaate toitainete koostisosadest. Järgmistel päevadel toimetasime väikestes gruppides. Teisel päeval askeldasime Võrumaa KHK õppeköögis. Kaks gruppi küpsetas ahjus köögivilju porgandi-hakklihapallide ja juustukastmega. Teine valmistas rohke seemnesisaldusega tšipse ja neljas jahuvabu muffineid läätsedest koos vaniljekastmes õuntega. Samal ajal, kui toit ahjus küpses, harjutasime laua katmise iseärasusi, lähtudes menüüst. Päeva lõpus jäi alati üks tiim kööki koristama, et järgmisi toidutegijaid ootaks ees puhas tööpind. Kolmandal päeval räägiti toitumisega seotud haigustest ja tervisenäitajatest, nagu vererõhk, veresuhkur, kolesterool jt.

Eelroaks valmistasime hapukapsapüreesuppi, pearoaks Caesari salatit krutoonidega ning magustoiduks beseerulli ja kreembrööled. Neljandal päeval räägiti kohvi tootmisest, erikohvidest, toidutalumatusest ja taimetoitluse põhimõtetest. Valmistasime seljankat, klassikalist lasanjet, sinihallitusjuustuga küpsiseid ja Napoleoni kooki kondenspiimakreemiga. Viimasel päeval räägiti maailma eksootilistest toitudest ja arutati ühises kohvilauas valikaine edukuse üle. Lõpuks valmistasid kõik grupid pitsat ja mõned ka šokolaadi-**fondant**'i ehk laavakooki.

Pitsa

Valikaine nädala jooksul saime väga palju uusi teadmisi toidust ja toidutegemisest. Iga päev oli väga tore, põnev ja maitsev.

ELLUJÄÄMINE METSAS

Signe Kallion, 12H

Valikkursus „Ellujäämine metsas“ toimuski metsas 29.-31. maini. Kolme päeva jooksul õppisime, kuidas metsas ellu jääda. Esmaspäeva hommikul algas 10-kilomeetrine matk laagripaika, mis kestis 2,5 tundi. Sihtkohta jõudsime janustena, esiteks õpetatigi meile, kuidas vett saada ja seda looduslike vahenditega puhastada. Pärast seda hakkasime endale öömaja ehitama, käiku läks kõik, mis näppu juhtus. Onnide valmimise vahepeal olid loengud ja lõuna, mis koosnes nn

Ellujäämine metsas

NATO pakist. Päeva kulminatsioon oli kana maa alt väljavõtmine, linnupraad oli paar tundi maa all kuumade kivide ja süte peal küpsenud. Tulemus oli väga maitsev.

Järgmine päev oli täielikult pühendatud orienteerumisele. Õppisime, kuidas koordinaate leida ja märkida. Pärast jagati meid võistkondadesse, iga meeskond pidi valima punkti ja selle õhupalliga ära märkima. Pärast pidid teised võistkonnad need üles leidma. Sellele järgnes uus orienteerumine, kus pidi samuti koordinaatide järgi punktid leidma, aga seekord pidi mõnes punktis kiiruse peale lahendama ülesandeid: õnnetusjuhtumi järgi antud asjad tuli panna tähtsuse järjekorda. Pärast seda oli motivatsiooniülesanne - mida parema koha võistkond juhtumi ülesannetes sai, seda kergem oli täita motivatsiooniülesannet, kus rühma kapten pidi jutima kinniseotud silmadega rühmaliikmed mööda lintidega tähistatud rada. Mida halvem koht, seda vähem sõnu võis kasutada, viimane koht sai ainult kehamärkide toel liikuda. Õhtul räägiti kaitseliidust, söime grillvorste, võilillejuuri ja keetsime suppi. Kolmandal päeval pakkisime asjad kokku ja sättisime vaimu valmis 10 kilomeetri pikkuseks matkaks tagasi tsivilisatsiooni, aga - oh üllatust! — meid sõidutati koju.

RIIGIKAITSE

Moonika Pindis, 12L

29. maist - 2. juunini toimunud valikainete nädalal käis 25 õpilast Kuperjanovi Jalaväepataljonis riigikaitset õppimas. Sellel ajal elati kolm päeva Miinipilduja Patarei kasarmus ning kaks päeva Tsiatsungõlmaa (e k `sigadel ülessongitud plats) lasketiiru lähedal metsas.

Nädala jooksul õpiti Eesti Kaitsejõudude struktuuri ja ülesandeid, riviõpet, voodite tegemist kasarmus, topograafiat, automaadi AK-4 (Kalašnikovi automaat) osasid ning sellest laskmist, maskeerimist, luuramist, katelokiga söögi tegemist ning jaotelgi püsti- ja kokkupanekut, lõpuks sooritati NATO test.

Riigikaitse valikaines osalenud noored

Hommikune, lõunane ja õhtune aeg vastas KUP JVP päevaplaanile. Päev algas kell 6.00 hommikuvõimlemisega, järgnes hommikusöök, siis päevane tegevus ning seejärel lõunasöök jne. Igaõhtusel rivistusel kontrolliti, kas kõik on kohal, ning kompanii korrapidajad kandsid ette päeva sündmustest pataljoni vastutavale ohvitserile, hiljem lauldi Eesti hünni. Kell 22 algas öörahu.

25 õpilast jaotati kolme jakku. Iga jagu sai endale jaoüleva ja autojuhi. Et asi riigikaitstes põnevam oleks ja keegi seda nii kergekäeliselt ei võtaks, toimus jagude vahel võistlus. Kõige põnevam osa jäägu saladuseks, et saaksite ise järele proovida. Garanteerin, et te ei kahetse seda, kui valite riigikaitse.

Mõtteid vahendab Vesta Pille, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

EEVA TALSİ

Kunstide magistrit, eesti pärimusmuusika interpreeti EEVA TALSİt võib peaaegu et võrukeseks nimetada: tema maakodu asub Vastseliina vallas, sündinud on ta aga „ägedas kohas“ Ülenurmel. Pere mõjul hakkas tüdruk Indrek Kalda juures pärimusmuusikaga tegelema. Eeva Talsit võib mõte olla külapiillimees, kes üksi täidab kõik küla üritused muusikaga, ägedaim eesti tants on tema meelest labajalg.

Eeva Talsi. Foto: Andrei Javnašan

Kui kool saab läbi. Mis edasi? Kuidas areneda? Pole kandikut, millel tuuakse koju kätte võimalused. Pead ise leiutama, mida haridusega peale hakata. „Tee ennast ise väärtuslikuks!“ Nii sündis Curly Strings, lisaks avas E. Talsi H. Elleri nim. Muusikakoolis pärimusmuusika osakonna. Koolis ei õpetata bändi promomist, aga just kooliajal õppis E. Talsi aega planeerima. Õppejõuna hindab ta täpsust, õpilastega kokkuleppel 1 minut hilinemist = 1 euro trahvi, sama nõue kehtib ka õpetaja enda kohta. Kõike jõuad, kui teed ajakava, nädala nimekirja (iga päeva kohta eraldi). See on väga tüütu, aga absoluutselt vajalik, et kõik tehtud saaks. Väga lihtne on muutuda laisaks, kui oled vabakutseline, palju kergem on 9.00-17.00-töö. Ka puhkus tuleb plaani võtta, muidu põled läbi. Iga päev on plaanis üks tund loomingu jaoks.

Curly Stringsil pole määndžeri, nad teevad ise kõik (muusikast müügitööni). 2x nädalas on koosolek, kus arutatakse, milline peaks välja nägema koduleht, FB, esinemised, reklaam, kostüümid; sõlmitakse lepingud, korraldatakse transport. E. Talsi soovitas gümnaasiumiajal katsetada eri asju, käia koolitustel, et saada aimu, mis huvi pakub. Tema arvates on ajaraiskamine, kui ülikoolis õpid üks aasta üht, siis üks aasta teist ala. Meilt kiirustas ta Tartusse tundi andma, seejärel lennukile. Curly Strings kutsuti USAsse Kansas Citysse festivalile, sinna tuleb kohale umbes 2000 muusikatööstuse inimest. Igale grupile võimaldatakse 30 minutit sõuaega. Pead saatma agentidele kirja ja paluma kontserti vaatama. Eestis on võimalik ise kogu protsessi juhtida, aga maailmas kontaktideta läbi ei läo.

E. Talsile meeldib kokandus. Ta naeris, et kui pillimänguga peaks midagi juhtuma, avab restorani. Väga meeldis talle puutöö, koolis kahjuks tüdrukutele seda ette nähtud polnud. Ühes on E. Talsi kindel: õmblemine-kudumine pole tema ampluaa.

Muusika- ja lauluhuvilistele pani ta südamele, et raha ei tohiks olla eesmärk, mille nimel teha muusikat. „Kõik toredad asjad on tulnud entusiasmi pealt. PARIMAD ASJAD ELUS ON TASUTA!“

MIHKEL RAUD

Karjääripäeva juhtinud Mihkel Raud rääkis ausalt ja avameelselt oma lünklikust kooliteest ja keerulisest kujunemisloost. Mitut puhku hoiatas ta: „Ärge seda kodus järele tehke!“ 1976. aastal Tallinna 7. Keskkooli (Inglise Kolledž) astunud poisil olid tunnistused „4“ ja „5“, kuni tema ellu tuli muusika ja ansambel Singer-Vinger. Väga palju raha tuli uuest ja akendest, rohkem kui ema-isa teenisid, 7. klassi poiss kaotas pea ja jõi selle lihtsalt maha. „Õppimine hakkas pikapeale joomist segama, seega tuli ära lõpetada,“ kommenteeris ta ja jätkas, „kui saaks, keeraks ajaratna 5. klassi tagasi. Kui palju jäi tegemata sulaselgest lollusest! Poliitilistel põhjustel ei õppinud vene keelt, kuigi kõik oli TASUTA käes.“ Nonsens, arvab ta täna – see on rikas keel, kõrgtasemel kirjandus, mida tahaks originaalis lugeda. Mida vanemaks inimene saab, seda enam teiseneb arusaam elust.

Pärast põhikooli oleks ta peaaegu läinud Otsa kooli muusikat õppima, aga ema ütles: „Jääb ära!“, sest muusikat õpiti seal põhiainetel arvelt. „Hea, et nii läks,“ arvas M. Raud, kuna isegi nii kaootilise koolijõudmise juures jäi tugevas koolis üht-teist külge. Keskkooli vältel unistas ta sellest, kuidas kool läbi saab: siis saab „hull aeg elus otsa ja algab lust ning lillepidu“. Elu ilusaim päev oli tema kujutlustes lõpupäev, pärast seda sättis ta end kodus diivanile sisse – ema tegi süüa, isa maksis maksud, elu nagu hernes. Aga – oh õudust! – ema, lastekirjanik Aino Pervik, esitas ultimaatum: kas lähed õppima või tööle ja hakkad üüri maksma! Esimene valik oli lavakunst (ei saanud sisse), siis astus Tartusse inglise filoloogiasse, kust eksmatrikuleeris end ise. Esimene töökoht oli 0,5 kohaga kitarriõpetaja Kopli kunstikoolis. 2006. aastal, kui hakkas tundma, et au pihta käib olla ainus keskaridusega inimene peres, läks Inglismaale ajakirjandust õppima (seal on tore võimalus: kui oled mingil alal 7-8 aastat töötanud, võrdub see bakalaureusekraadiga), kuna M. Raud oli töötanud ajakirjanikuna, sai ta üheksa kuuga magistriks.

Mihkel Raud. Foto: Arved Breidaks

Tänapäeval eeldab normaalne töö haridust. M. Raud oli šokeeritud pommuudisest, et Eestis on 30 000 nn NEET-noort (ei õpi ega tööta), kes istuvad kodus ja räägivad, et tööl käimine orjastab; kes enda sõnutsi tahavad reisida, kogeda uusi kultuure, aga kes ootavad, et raha selleks kukub ise sülle: „30 000 tõlli kujutab ette, et ilusaks eluks pole vaja raha, tööd ega õppida!!!“ Mihkel Raud usub elukestvasse õppimisse. Tema meelest on õpetaja põhiülesanne panna lapsed probleeme lahendama, see on edukuse võti: „Inimestel on nii palju probleeme. Hästi elavad need, kes oskavad probleeme lahendada. Sa pead töötama selles suunas, et oled 10 aasta pärast mingil alal asendamatü.“ Ühest edukuse võtmest rääkis M. Raud veel – see on lugemine. Lisaks sellele, et

raamatute lugemine on üks tore tegevus, annab see ka tööintervjuul eelised: selle, kes loeb, tunneb kohe ära intelligentsest silmavatest, tema suudab ka rohkem panustada. Esinemise lõpetas M. Raud teravmeelse, samas ka kurva tõdemusega, et XXI sajandi algul „suri lisaks Bowie`le ja Prince`ile ka Johann Gutenberg“ - uuele põlvkonnale pole trükikunsti enam vaja (Twitteri-postitus koosneb 140 tähemärgist, pikemat teksti ei viitsi keegi lugeda), siiski kutsus ta kõiki üles leidma oma raamat.

TUULI HIIESALU

TÜ Haridusteaduste Instituudi kommunikatsioonispetsialist Tuuli Hiiesalu, kes on kümme aastat töötanud ka klassiõpetajana, arutles koos õpilastega teemal „Tuleviku õpetaja“. T. Hiiesalu kasutas publikus huvi äratamiseks aasta õpetaja gala videoid. Mineviku õpetaja näide pärines mängufilmist „Kevade“. Nägime stseeni sellest, kuidas kõster pulstis Tootsi. Teda ajendas hoolimine, kommenteeris lektor: „Mis saab Tootsist, kui ta õppima ei hakka?“

Tuuli Hiiesalu sõnas, et tänapäevalgi on lihtne õpetada, kui oled autoriteet. Inspireeriva õpetaja jaoks on iga õpilane tähtis. Lektor andis eeskuj, kuidas püüda noorte tähelepanu, kaasates arutelusse kogu auditooriumi, et välja selgitada, milline võiks olla tuleviku õpetaja. Milleks võidelda nutividinatega, pigem võiks neid õppetöös ära kasutada? T. Hiiesalu palvele võtta nutitelefoni ja osaleda (Kahoot.it) viiest küsimusest koosnevas minigallupis, reageeris 54 kuulajat.

Kes võiks olla tuleviku õpetaja? (54 vastajat)

- inimene - 48
- inimene + robot - 3
- pole õpetajat vajagi - 3
- robot - 0

Missugune võiks olla tuleviku õpetaja?

(51 vastajat)

- hooliv - 18
- tark - 13
- sõbralik - 10
- lõbus - 10

Missugune võiks olla tuleviku õpetaja roll?

(51 vastajat)

- vahendab teadmisi - 43
- lahutab õpilaste meelt - 4
- hoiab korda - 3
- jagab ülesandeid - 1

Mida võiks tuleviku õpetaja eelkõige õpetada?

(48 vastajat)

- sotsiaalseid oskusi (suhtlemist, meeskonnatööd) - 20
- oskust õppida - 14
- üldoskusi (lugemist, kirjutamist, arvutamist jms) - 8

- praktilisi oskusi (söögitegemist, õmblemist, ehitustöid jms) - 6

Kas meil on tulevikus õpetajaid vaja? (48 vastajat)

- kindlasti - 37
- ei hakka ennustama - 6
- võib-olla - 4
- usun, et saaksin ilma hakkama - 1

Tuuli Hiiesalu rõõmustas, et lapsed ei igatse õpetajaks robotit: robot ei oska lohutada, ei näe, kui on halb olla, tal puudub inimlik mõõde; aga õpetaja on ajast aega olnud teadmiste vahendaja, tänapäeval on teadmised hiirekliki kaugusel, seega võiks õpetaja pigem aidata infot selekteerida, jagada ülesandeid, pakkuda väljakutseid. Praegusajal oodatakse õpetajat sõud. T. Hiiesalu küsib endalt ja publikult: kas see on ikka mõttekas?

Loengu lõpetuseks vaatasime videot tuleviku koolist. Ekraanilt nähtu tekitas võõristust: kõik, nii õpetaja kui õpilased, istusid arvuti taga justkui kodus. Johannes puudus koolist. Õpetaja läks ümber nende „tubade“ nagu mööda galeriid ja ajas Johannese voodist välja. Kui „puuduja“ oli arvuti taha jõudnud, said kõik korralduse võtta lahti lk 25.

VG aulas viibinud said koduülesande ka - teha (uudishimust, muidugi) TÜ test „Milline õpetaja sina oleksid?“. Vastust teab vaid tuul.

TOOMAS TAMM

EMÜ dotsent Toomas Tamm rääkis globaalselt olulisel teemal „Vesi läbi inseneri silmade“. Tema sõnutsi peab igapäevaelu olema hästi korraldatud, selleks peab olema vesi:

- õigel ajal,
- õiges kohal,
- õigel hulgal,
- õige kvaliteediga.

Meie elukorralduses tekivad probleemid, kui vesi on:

- vales kohas (nt üleujutus),
 - valel ajal,
 - valel hulgal (seda on liiga palju/liiga vähe),
 - vale kvaliteediga.
- T. Tamme ettekandest selgus üllatav tõsiasi, et Eestis on kraanivesi etem kui Evian. Mitte alati pole see nii olnud. Ta meenutas, kuidas nõukaaja lõpupoole võis Tapal kraanivee põlema panna: „Punaarmee kotkad“ ei viitsinud lennutunde täis teha, valasid kütuse maha, see omakorda imbus kaevudesse ja vesi muutus „kütuseks“.

T. Tamm lõpetas loengu tõdemusega: „M. Raul on õigus. Koolita end, leia nišš, nii et oled ainus või väga hea omal alal, siis saad küsida sellist tasu, mis pähe tuleb, ja ikka makstakse. Spetsialisti palk meie alal on 12 000 (!) eurot.“

ELU PILDIS – SILJA OTSAR

1. Esimesel katsel ei saanud Võru muusikakooli sisse, järgmisel aastal õnnestus. Unistus arsti elukutsest viis õppima Fr. R. Kreutzwaldi nim Võru I Keskkooli meditsiinklassi, kus selgus, et see elukutse ei sobi.
2. Kasvasin muusikat armastavas peres. Õde Milja õppis viiulit, ka temast on saanud muusikaõpetaja.
3. Kohtumine Vatikanis 1989. aastal. Laulsime kooriga paavst Johannes Paulus II-le Eesti hümn kolmanda salmi: „Su üle jumal valvaku, mu armas Eestimaa...“. Sinimustvalgeid võis juba lehitada.
4. Vahel peab lõbus ka olema, üksluisus on igav. Igasugu soengutega olen olnud, ka siili ja elevanti mänginud.
5. Minu suurim katsumus oli aastal 2007, kui kaotasin oma juuksed. Võitlesin. Võitsin. Sain targemaks ja tugevamaks.
6. Uma Pido dirigendipuldis olen ilmselt juhatanud suurimat lauljateväge - paarituhandelist koori. Võrukeelse koorilauluga on seotud ka need mitu noodikogumikku, mille materjali olen trükkimiseks toimetanud.
7. Reisimine on minu suur kirg. Nooruses käisin matkamas NSVL-i piires, ka Siberis Baikali taga. Siis tuli Euroopa avastamine kooridega. Viimastel aastatel reisin kõige rohkem oma perega, et ka tütardele maailma näidata. Pildil oleme Kylemore'i lossi ees Iirimaa.
8. Põnevamad rännud on viinud Uus-Meremaale, Hiinasse, Jaapanisse, Islandile, Taisse, Tansaaniasse. Mida rohkem ma maailma

avastan, seda selgemaks saab tõsiasi, kui hea on Eestis elada. Lemmikmaad on Jaapan ja Island, kuhu läheks kohe tagasi... Reisima, mitte elama!

9. Kõige suuremaks saavutuseks pean kahte tütart – Laulit ja Hellikat. Olen õnnelik, et nad armastavad muusikat ja laulu. Mõlemad tütreid on nüüdseks minust pikemad. Lauli on näitleja ja Hellikat köidab muusika.

	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	
September	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30				T
Oktoober							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
November			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30						
Detsember					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
Jaauuar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							
Veebruar					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28						
Märts				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
Aprill							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
Mai		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
Juuni					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30				
Juuli							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
August			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					

Nädalavahetus
Vaheaeg, riigipüha
Valikkursuste nädal
Arvestuste nädal
Järelarvestused

Öppenõukogud

7.12, 15.03, 12.04, 7.06, 20.06, 30.08

Kursuste kavade esitamine

8.09

* Jooksvate hinnete põhjal välja pandud kursusehinnete järele-/ümbervastamine toimub hinde teatamise hetkest 10 tööpäeva jooksul (arvestuste nädalal ja valikainete nädalal).

* Arvestuse põhjal välja pandud kursusehinde järele-/ümbervastamine toimub selleks ettenähtud järelarvestuste aegadel.

* 12. klassi õpilastel lõpeb III periood 11.04.2018, järelarvestuste nädalat ei toimu. Täiendav õppetöö kestab kuni 6.06.2018.

Õpilaste vanemate koosolekud

7.09 (10. kl), 14.09 (11.-12. kl)
jaanuar 2018 (12. kl)

Lisainfo: gymnaasium@voru.edu.ee

Õppeperioodid

I periood: 1.09-26.11.17
II periood: 27.11.17-25.02.18
III periood: 26.02-12.06.18*

Arvestused

13.-17.11.17
12.-16.02.18
21.-25.05.18

Valikkursused

20.-24.11.17
19.-23.02.18
28.05-1.06.18

Koolivaheajad

21.-29.10.17
23.12.17-7.01.18
24.02-4.03.18
21.04-1.05.18
13.06-31.08.18

12. klasside lõpueksamid

eesti keel (kirjalik) - 16.04.18
inglise keel (kirjalik) - 4.05.18
inglise keel (suuline) - 7.-11.05.18
matemaatika (kirjalik) - 25.05.18
koolieksam - 4.06.18

Hinnete teatamine
(tavaline koolipäev)

10.11, 22.11 (arvestused), 24.11 (valikkursused)
9.02, 21.02 (arvestused), 23.02 (valikkursused)
11.04 (12. kl III perioodi ja KA hind)
18.05, 30.05 (arvestused), 1.06 (valikkursused)

Hinnete teatamine perioodi keskel
(kaks kursust perioodis) (tavaline koolipäev)

6.10, 12.01, 23.03 (12. kl), 6.04

Järelarvestused*
(tavalised koolipäevad, v.a 13.-19.06)

23.11-1.12, 22.02.-9.03, 31.05-6.06 (10.-11. kl)
13.-19.06 (täiendav õppetöö*)

Järelarvestuste hinnete teatamine

6.12, 14.03, 19.06

11. klasside UPT

3.10 - teema ja juhendaja valimine
1.12 - meetodika, töö kava
1.03 - töö esialgse versiooni esitamine
1.04 - töö versiooni esitamine õppejuhile
aprillikuu - eelkaitsmine
maikuu - lõpliku töö esitamine kaitsmiseks
juuniku algus - retsensiooni esitamine
5.-6. juuni - kaitsmine

Olulisemad üritused (vt lisaks kooli üldtööplaani):

1.09 õppeaasta avaaktus (kell 12.00, õppetunde ei toimu)
8.09 õppeaasta alguse kontsert (kell 18.00, kooli siseõuel)
22.09 õppekäikude päev (õppesuunapõhised)
27.09 õpetajate päev (lühendatud tunnid)
4.10 kooli sünnipäev, elamusõhtusöök
18.10 rebastepäev (kõik tunnid toimuvad)
24.11 Quantum
29.11 kodanikupäev
4.12 advendiaja alguse tähistamine
21.12 jõulupidu
22.12 jõuluaktus (lühendatud tunnid)
10.01 kooli nimepäev
jaanuar loovuskuu, omaloomingukohvik Pegasus
12.02 karjäärpäev
14.02 sõbrapäev
23.02 EV aastapäeva aktus
10.03 avatud uste päev
11.04 12. kl tutipäev (kõik tunnid toimuvad)
12.04 12. kl viimase koolikella aktus (10.-11. kl tunnid toimuvad)
8.05 parimate õpilaste ja nende juhendajate vastuvõtt (kl 18.00)
4.06 ohutuspäev (10.-11. kl õpilastele)
7.06 spordipäev (10.-11. kl õpilastele)
8.06 klassiekskursioonid (10.-11. kl õpilastele)
11.06 osaluskohvik (10.-11. kl õpilastele)
12.06 õppeaasta lõpuaktus (10.-11. kl õpilastele)
22.06 12. kl lõpuaktus (kell 12.00 kooli siseõues)
august õpilaste infotunnid

5

12

14

17

21

26

27

30

3

8

13

15

16

18

19

22

23

24

25

28

29

1

2

4

6

7

9

10

11

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Paremale

3. rahvatantsukollektiiv

8. direktori unistus

13. Vene keisri perekonnanimi

14. laulgem kõik rõõmsalt

17. jõulutaat NSVL-is

19. õppeasutus (1632)

20. Aapo ...

21. O6. jaanuar

23. Integratsiooni ja Migratsiooni SA
Meie Inimesed

24. ajakirjandusžanr

26. nõu

27. reisisiht ja telesari

30. saksa keele artikkel

Alla

1. koogimeister

2. i. kihelkonnakooli rajaja

4. purskkaev Tartus

5. ühe koera nimi

6. valikaine

7. Erki Noole öde

9. Võru linna asutaja

10. AB-raamat

11. Saksa aadlitiitel (perenime ees)

12. „Jääaja“ fänn

15. Kristjan Jaagu sünnipäev

16. Hinni talu omanike nägemuses

18. öeldud-tehtud (ld k)

22. liba-Karmo

25. malend

28. ühe kassi nimi

29. nn õlakott

Lahenduse spikker on Dictum Factumi 1. väljaanne

Dictum Factum

Toimetus ootab pilte ja kaastöid aadressil:

andri.tallo@voru.edu.ee

Väljaandja: Võru Gümnaasium

Seminari tn 1, 65608 Võru

Tel 5898 5104

Teostaja: Vali Press OÜ

Ajalehe järgmine number ilmub jaanuaris.